

Huvudman

Hudiksvalls kommun
ulf.carlsson@hudiksvall.se
annika.gabrielsson@hudiksvall.se

Beslut

Datum 2026-06-03
Dnr SI 2026:2822
Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola Håsta skola i Hudiksvalls kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Hudiksvalls kommun en anmärkning avseende brister rörande tillgång till skolbibliotek och bemanning av skolbibliotek. Hudiksvalls kommun ska senast den **15 oktober 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser biblioteksplan.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:2822) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av Håsta skola i Hudiksvalls kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Håsta skola följer gällande bestämmelser om elevers tillgång till bemannade skolbibliotek.

Tillsynen har genomförts den 7 maj 2026 genom intervjuer med elever, bibliotekarie och rektorn samt observationer. Som en del av tillsynen har även huvudmannens och skolenhetens biblioteksplaner granskats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Tillgång till skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av observationer och intervjuer med elever, bibliotekarien och rektorn framgår att det finns ett bibliotek på skolenheten och att bibliotekets verksamhet är samlad i en lokal som hålls ordnad av bibliotekarien samt att skolenheten har ett analogt utlåningssystem. Vidare framgår att skolbiblioteket är öppet och bemannat av bibliotekarien två dagar per vecka. När biblioteket inte är bemannat av bibliotekarien kan elever antingen gå själva till biblioteket eller be en lärare eller övrig personal att följa med eleverna till biblioteket.

Av intervjuer med bibliotekarien och rektorn framgår att bibliotekarien genomför läsfrämjande aktiviteter med elever och samverkar med lärare för att samordna biblioteksverksamheten i den ordinarie verksamheten. Vidare framgår att bibliotekarien kartlägger behovet av biblioteket och för noteringar avseende vilka böcker som elever och lärare önskar ska finnas i biblioteket.

Av observationer och intervjuer med elever, bibliotekarien och rektorn framgår vidare att det finns ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga medier som exempelvis romaner i olika genrer och svårighetsgrad, mångspråksböcker samt facklitteratur. Vad gäller tillgång till digitala medier framgår av observationer och av intervjuer med elever, bibliotekarien och rektorn att skolbiblioteket inte tillhandahåller det. Av intervjuer med bibliotekarien och rektorn framgår att skolan ger elever tillgång till flera digitala program i undervisningen men att dessa tjänster inte är kopplade till biblioteksverksamheten idag. Av intervjun med rektorn framgår att ett samarbete mellan lärare och bibliotekarien ska initieras för att säkerställa tillgången till digitala medier i biblioteket framöver.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att eleverna i förskoleklass och grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Med skolbibliotek avses i denna lag en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. (2 kap. 24 a § skollagen)

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Av förarbeten till skollagen framgår att elevers tillgång till olika medier, exempelvis tryckta och digitala verk så som skön- och facklitteratur är beroende av hur de presenteras. Det är därför viktigt att det tydliggörs att skolbibliotekens bestånd av medier ska vara samlad, gemensamt och ordnat. Detta innebär att de medier och tjänster som skolbiblioteket förfogar över ska vara samlade på ett och samma ställe och ha en särskild lokal. Det hindrar såklart inte att det utöver skolbibliotekets bestånd även finns exemplar av skön- och facklitteratur att tillgå i klassrummen. Regeringen bedömer dock att det är viktigt att skolbibliotekets medier och tjänster finns samlade på ett ställe för att de ska vara tillgängliga för så många elever som möjligt. (prop. 2023/24:164, s. 21)

Av förarbeten till skollagen framgår vidare att för att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet behöver skolbiblioteken därför inneha såväl analoga som digitala medier. Begreppet medier bör ha samma innebörd som i bibliotekslagen och innefatta både litteratur i olika format och andra kulturuttryck som musik och film (prop. 2012/13:147 s.22)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller tillgång till digitala medier i skolbiblioteket. Av tillsynen framgår visserligen inte annat än att det vid skolenheten finns en lokal med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga medier som ställs till lärarnas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen.

Tillsynen visar dock att det i skolbibliotekets utbud saknas tillgång till digitala medier i olika format och kulturuttryck som exempelvis musik och film. Skolbiblioteket ska finnas i en särskild lokal där det bedrivs en genomtänkt verksamhet som ska vara samlad, gemensam och ordnad. Mot den bakgrunden kan digitala medier och digitala tjänster som finns

tillgängliga på annan plats inte ses som en del av skolbibliotekets utbud och innehåll.

Bemanning av skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med bibliotekarien och rektorn framgår att skolans bibliotekarie bemannar biblioteket två dagar varje vecka.

Av intervjuer med bibliotekarien och rektorn framgår att bibliotekarien är utbildad bibliotekarie och att bibliotekariens uppdrag är att samverka med lärare och elever gällande utlån, läsfrämjande aktiviteter, medie- och informationskunnighet, källkritik samt bibliotekskunskap. Av huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen den 2 juni 2026 framgår att det finns en uppdragsbeskrivning som är gemensam för alla skolbibliotekarier i kommunen och som delges från skolbibliotekariernas rektor, och det finns ingen egen uppdragsbeskrivning för skolbibliotekarien på skolenheten. Av intervjuer med bibliotekarien och rektorn framgår vidare att bibliotekarien har genomfört vissa läsfrämjande aktiviteter såsom att ta med elever till biblioteket, följa med elever till bokbussen för att stödja elever i att välja lämplig litteratur och att samverka med lärare.

Av intervjun med bibliotekarien framgår att skolbibliotekets utbud för närvarande är uppdaterat då kommunens samordnare gallrat och uppdaterat beståndet i närtid. Vidare uppger bibliotekarien att arbete pågår med att kategorisera biblioteket och att bibliotekariens uppdrag är att gallra och uppdatera beståndet löpande. Vad gäller bibliotekariens arbete med medie- och informationskunnighet och källkritik uppger bibliotekarien att det ska finnas ett årshjul för det arbetet och att ett exempel på aktivitet som planeras är att genomföra utbildning om informationssökning. Vidare framgår att bibliotekarien ska genomföra aktiviteter kopplat till medie- och informationskunnighet i alla klasser utifrån behov på ett lämpligt och integrerat sätt i den övriga undervisningen. Bibliotekarien har fört en dialog med lärarna för att skapa möjligheter att integrera utbildningen i undervisningen. Bibliotekarien har inte hunnit påbörja arbetet med medie- och informationskunnighet men avser att genomföra arbetet framgent. Av intervjun med rektorn framgår att bibliotekarien ska stödja lärare i arbetet med undervisning avseende digitala medier men att det inte sker för närvarande.

Av intervjun med bibliotekarien framgår att bibliotekariens förhoppning är att bemanningen av bibliotekarie på skolenheten ska vara tillräcklig för att uppnå ändamålet med skolbiblioteket om att främja läsande och medie- och informationskunnighet, men att det ska utvärderas under hösten 2026 när verksamheten är i full gång. Av huvudmannens synpunkter på

tjänsteanteckningen den 2 juni 2026 framgår att utvärdering om bemanningen är tillräcklig kommer att ske när det är möjligt.

Av intervjun med rektorn framgår att rektorn inte vet om dagens bemanning av biblioteket räcker till för att uppnå ändamålet med skolbiblioteket om att främja läsande och medie- och informationskunnighet och att bibliotekariens tid på skolan behöver planeras noga och utvärderas och att det i nuläget inte finns något tydligt schema för bibliotekariens uppdrag. Vidare uppger rektorn att för att stärka elevernas kompetens i media- och informationskunnighet behövs en plan och tydlig struktur med bibliotekariens arbete och att det inte är något som finns i dagsläget. Rektorn uppger vidare att lärarna arbetar stöd- och kunskapsmaterial för elevers trygghet online men att det inte är något som bibliotekarien är involverad i.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (2 kap. 24 b § skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. (2 kap. 24 d § skollagen)

Av förarbetena framgår vidare att bemanningen behöver vara av den omfattningen att det är fråga om ett skolbibliotek enligt den definition som framgår av 24 a §, dvs. en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Det innebär att skolbibliotekarierna måste ha tid att fortlöpande se till att utbudet uppdateras och anpassas efter de olika elevgrupperna på skolan och till att interagera med övrig personal och elever. Hur omfattande bemanningen ska vara får huvudmännen bedöma vid organiseringen av skolbiblioteksverksamheten utifrån elevsammansättningen och de lokala förutsättningarna. Bemanningen måste dock vara av den omfattningen att de i 24 b § angivna ändamålen med skolbibliotek uppnås, dvs. utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (prop. 2023/24:164 s. 67)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller bemanning av skolbibliotek. Skolbibliotek ska vara bemannat i sådan omfattning att ändamålen med biblioteket uppnås.

Av tillsynen framgår visserligen att bibliotekarien arbetar med att främja elevers läsning samt att säkerställa att biblioteket ställs till lärarnas och elevernas förfogande att användas som resurs i undervisningen samt att fortlöpande se till att bibliotekets utbud anpassas och uppdateras efter skolenhetens elevgrupper. Av tillsynen framgår dock att bibliotekarien inte haft möjlighet att påbörja arbetet för att främja elevernas medie- och informationskunnighet. Av tillsynen framgår vidare att rektorn inte vet om dagens bemanning av biblioteket räcker till för att främja elevers medie- och informationskunnighet och att det behövs en plan och tydlig struktur med bibliotekariens arbete för detta ändamål och att det inte är något som finns i dagsläget. Skolinspektionen bedömer därmed att biblioteket inte är bemannat i en sådan utsträckning att elevernas medie- och informationskunnighet främjas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Hudiksvalls kommuns verksamhet vid Håsta skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tillgång till och bemanning av skolbibliotek. Utredningen visar att verksamheten inte lever upp till författningarnas krav vad gäller tillgång till digitala medier i skolbiblioteket och bemanning av skolbiblioteket i sådan omfattning att ändamålen uppnås vad gäller främjande av elevernas medie- och informationskunnighet. Mot bakgrund av att det inte framkommer annat än att verksamheten i övrigt uppfyller författningarnas krav vad gäller tillgång till och bemanning av skolbibliotek bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Hudiksvalls kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Biblioteksplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med en biblioteksplan som omfattar kommunens skolbiblioteksverksamhet i kommunen. Vidare har skolenheten inkommit med en biblioteksplan som omfattar skolenhetens biblioteksverksamhet. Av planerna framgår uppgifter om hur ändamålen med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås genom en rad aktiviteter och hur de ska följas upp. Av skolenhetens biblioteksplan framgår vidare information om när biblioteket är bemannat av bibliotekarien.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår även att varje huvudman i en biblioteksplan ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. En kommun eller en region kan anta en särskild skolbiblioteksplan eller beskriva skolbiblioteksverksamheten i den biblioteksplan som den ska anta enligt 17 § bibliotekslagen. En kommun eller en region kan anta en särskild skolbiblioteksplan eller beskriva skolbiblioteksverksamheten i den biblioteksplan som den ska anta enligt 17 § bibliotekslagen (2013:801). (2 kap. 24 c § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att regeringen föreslår att det ska införas ett krav i skollagen på att skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. I och med att huvudmannen i biblioteksplanen ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås ska biblioteksplanen alltså även omfatta bemanningen av skolbiblioteket. Det ska således i biblioteksplanen anges t.ex. hur många timmar i veckan och med vilken frekvens en skolbibliotekarie ska vara på plats. (prop. 2023/24:164 s. 37)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Alexander Aleryd
Utredare Sofie Liljebäck har varit föredragande i ärendet